

İlkokulun Hazır Oluşunu Değerlendirme Aracı'nın (İHODA) Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması¹

Developing an Elementary Schools' Readiness Assessment Tool (ESRAT): A Validity and Reliability Study

Hülya Kartal, *Uludağ Üniversitesi*, hkartal@uludag.edu.tr ORCID: 0000-0003-3732-7747

Fatih Güner, *T.C. Liyon Başkonsolosluğu*, fatih.guner17@hotmail.com ORCID: 0000-0003-4531-8445

Öz. Bu çalışmada ilkokulların, okula başlayan çocuklar için hazırlıklı olma durumlarını tespit etmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir değerlendirme aracının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Alanyazında ilkokulun hazır oluşunun incelendiği bir ölçme aracının bulunmaması, araştırmanın gerekçesini oluşturmaktadır. Araştırma, ölçek geliştirme süreçleri izlenerek yürütülmüştür. Veriler, iki katılımcı grubundan elde edilmektedir. Aracın kapsam ve görünüş geçerliği, uzman görüşüyle sağlanmıştır. Aracın yapı geçerliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik hesaplamalarında ise iç tutarlılığa bakılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi, aracın 26 madde ve dört faktörlü bir yapıdan oluştuğunu göstermektedir. Doğrulamalı faktör analizi sonucunda, modelin 24 madde ve dört faktörlü yapısı ile kabul edilebilir uyum değerlerine ($X^2/sd=1,829$; CFI=.91; IFI=.91; RMSEA=.07; SRMR=.08, PNFI=.71; PGFI=.64) ulaşılmıştır. Modelin bazı uyum değerleri (GFI=.79; AGFI=.74), kabul edilebilir değer düzeyinde değildir. Fakat bu değerlerin (GFI, AGFI), kabul edilebilir değerlere yakın değerler oldukları ve modelin, araştırmanın diğer bulguları tarafından desteklendiği görülmektedir. Aracın sadelik ve yalınlık düzeyi .64'lük basitlik uyum değeriyle (PGFI) orta üstü düzeydedir. Aracın Cronbach alfa değerleri, "Fiziki Düzenlemeler" boyutunda .81; "Fiziki Güvenlik Önlemleri" boyutunda .91; "Öğretmen" boyutunda .83 ve "Geçiş" boyutunda .92'dir. Aracın tümüne ilişkin Cronbach alfa değeri .93'tür. Araştırma, "Okula Hazır Oluş" kavramının boyutlarından "Okulun Hazır Olması" boyutunda yapılacak araştırmalarda somut sonuçlara ulaşılmasına katkıda bulunabilir.

Anahtar Sözcükler: Okula hazır oluş, okulun hazır oluşu, geçerlik, güvenirlik

Abstract. This study seeks to develop a valid and reliable assessment tool that can be used to measure readiness of elementary schools for children starting to school. The lack of a tool designed to analyze elementary schools' readiness in the literature further adds to the significance of this study. The study was conducted by following the steps intended to develop a scale. The data of the study were collected from two different participant groups. The content and face validity of the tool were established through expert opinion. To ensure the construct validity of the tool, an exploratory factor analysis (EFA) and a confirmatory factor analysis (CFA) were performed. The internal consistency coefficient (Cronbach alpha) was also calculated to assess the reliability of the tool. The CFA revealed that the tool has a structure with 24 items and four dimensions. In consequence of EFA, the final version of the tool with 26 items and four dimensions has its compliance values in the acceptable range ($X^2/sd=1,829$; CFI=.91; IFI=.91; RMSEA=.07; SRMR=.08, PNFI=.71; PGFI=.64). Some of the values of the model (GFI=.79; AGFI=.74) fail to reach the acceptable range of values. However, it is seen that these values are close to the acceptable range of values and the model is supported by other findings in the study. The parsimony goodness of fit index (PGFI) is .64, which indicates that the simplicity of the model is above moderate. The Cronbach's alpha values of the tool are .81 for the dimension of "Physical Safety Measures", .91 for the dimension of "Physical Arrangements", .83 for the dimension of "Teacher" and .92 for the dimension of "Transition". The overall Cronbach's alpha value of the tool is .93. The study might contribute to the achievement of concrete results in further studies on the dimension of "Schools' Readiness", which is one of the dimensions of the concept of "School Readiness".

Keywords: School readiness, schools' readiness, validity, reliability

¹Bu çalışma, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Prof. Dr. Hülya Kartal danışmanlığında yürütülmekte olan "Okulun Hazır Olması Açısından İlkokulların İncelenmesi" isimli doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

SUMMARY

Introduction

The concept of school readiness, previously elaborated based on approaches that focus on certain aspects, is now considered as a multi-dimensional concept with each of its dimensions equally being recognized. The concept of school readiness was first discussed as a multi-dimensional concept in the National Education Goal Panel (NEGP). In recent years, school readiness has been characterized by three dimensions as ready schools, ready children and ready families by the United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF, 2012). Recognition of the importance of each of these aspects supports the conclusion that a focus only on the characteristics of individual children provides, at best, a narrow and limited conceptualization of readiness (Dockett & Perry, 2009).

The burden of becoming ready rests solely on young children and their families. Children are forced to be ready for an environment that contains few of the requisite components to be ready for them (Cassidy, Mims, Rucker & Boone, 2003). Suzuki (2012) stated that a focus on children when it comes to readiness is arguably a "blaming the victims" approach, to which "Ready Schools" is an alternative. According to Suzuki, it is the role of schools to change so that they meet children's individual needs and experiences when children move from one program to another. Nelson (2005), thus, argued that the focus of the literature shifts from measuring a child's level of readiness to measuring the home's and the school's level of readiness.

Therefore, studies on elementary schools' readiness will potentially address an important gap in the literature. Most notably, there is a lack of a scale to evaluate elementary schools' readiness in the literature. For that reason, it seems requisite to develop scales to assess elementary schools' readiness. In that regard, this study seeks to develop a valid and reliable assessment tool that measures elementary schools' readiness for children moving into school.

Method

The study was conducted by following the steps intended to develop a scale. Accordingly, the study first performed a literature review, generated an item pool, prepared a trial form for the tool, obtained expert opinion and collected and analyzed the data. The content and face validity of the tool was established through expert opinion. The data of the study were gathered from two sample groups. To ensure the construct validity of the tool, 202 pieces of data obtained from the first sample group were examined by means of exploratory factor analysis (EFA) while 133 pieces of data obtained from the second sample group were examined by means of confirmatory factor analysis (CFA).

Results

Based on the results of the Kaiser-Meyer-Olkin and Bartlett's Test of Sphericity, the data set of the study was considered appropriate for conducting a factor analysis. The resulting values were $KMO=.889$; $X^2=3552.054$, $sd=351$; $p<.001$ for the data obtained from the first participant group and $KMO=.891$; $X^2=3504,404$; $sd=325$; $p<.001$ for the data obtained from the second participant group.

The EFA firstly examined the common variances. One of the items below the threshold load (item numbered 27) was excluded from the analysis. In the final analysis, the common variance factors varied between .42 and .83. A "Principal Component Analysis" was conducted to determine the factor structure of the assessment tool. The structure with four factors explained about 63% of the total variance. Following a review of the scree plot, it was concluded that the tool included four factors. A factor rotation method, namely "Direct Oblimin", was used as the rotation method. These analyses indicated that the tool included four factors and 26 items. The factors identified through the EFA were named by considering the overall tendency of the items under the relevant factor. The first factor is the dimension of "Transition"; the second factor is the dimension of "Physical Arrangements"; the third is the dimension of "Teacher"; and the fourth is the dimension of "Physical Safety Measures."

The CFA examined the compliance values of the model and the factor loadings of the items. The study then analyzed the standardized regression weights for the factor loadings of the items. According to Kline (2010), standardized regression weights should be equal to or greater than .50. This study revealed that the standardized regression weights of the items varied between .36 and .92. The standardized regression weights of the two items were .36 (item 1) and .47 (item 14), which are less than .50. These two items were excluded from the model. When each of these items was excluded from the model, the compliance values of the model were noted and seen to improve. Further, the modification index of the model was examined and some error covariances were modified based on the expert opinion. It was concluded that the standardized regression weights of all the items were within the acceptable range (>.50) and that all the item-dimension correlations were statistically significant ($p<.001$).

The study analyzed and interpreted the final compliance values. The ratio between the similarity rate and the degrees of freedom was (X^2/sd) 1,829, in the good range. The comparative fit index (CFI) value of the model was .91 and the incremental fit index (IFI) was .91. The root mean square error of approximation (RMSEA) value was .07; the standardised root mean square residual (SRMR) value was .08 and the Parsimony Normed Fit Index (PNFI) was .71. Besides, the parsimony goodness of fit index (PGFI) was .64, which indicated that the simplicity of the model was above moderate.

The goodness of fit index (GFI=.79) and the adjusted goodness of fit index (AGFI=.74) of the model failed to fall into the acceptable range of values. GFI and AGFI may be as low as .80 for small sample sizes and the values close to .80 can be considered as acceptable (Anderson & Gerbing, 1984; Corral & Calvete, 2000; Marsh, Balla & McDonald, 1988). Thus, it can be argued that the GFI of .79 and the AGFI of .74 are close to the acceptable values.

The study found a positive and significant correlation between the factors as well as a high correlation between the dimensions and the tool with four factors. The internal consistency coefficient (Cronbach Alpha) was calculated to assess the reliability of the tool. The Cronbach's alpha values of the tool were .81 for the dimension of "Physical Safety Measures", .91 for the dimension of "Physical Arrangements", .83 for the dimension of "Teacher" and .92 for the dimension of "Transition". The overall Cronbach's alpha value of the tool was .93.

Conclusion and Suggestions

The literature review revealed that no study has been performed to analyze school readiness in Turkey, which is a finding congruent with the studies by Harman and Çelikler (2012), and Kartal and Güner (2018) relying on literature review. The regression weights of the items and the item-dimension correlations in the study supported the model developed in the study. The compliance values of the final version of the model with 24 items and four factors were the best achievable values for this study. In brief, the resulting model was the most appropriate one among the other models tested in the study.

The study introduced a unique model to the literature. Moreover, it contributed to the literature on "School Readiness" by offering a compilation of the studies on "Schools' Readiness." Thus, the study will potentially add to further studies seeking to develop a scale related to "Schools' Readiness." In that regard, the study suggests further studies: 1- to determine the school readiness of elementary school level children by employing the tool offered in this study, 2- to develop support programs related to elementary schools' readiness, 3- to determine the effectiveness of the programs to be developed to enhance elementary schools' readiness by using the tool presented in this study.

GİRİŞ

İlkokula başlamak için gerekli becerilerin edinilmesi anlamına gelen ve "okuma olgunluğu", "okul olgunluğu" gibi kavramların yerine de kullanılabilen okula hazır oluş son yıllarda, çocuğun okula hazırlıklı olması ile sınırlandırılmamaktadır. Bu durum *hazır oluşu* tanımlamaya yönelik yaklaşımlardan da anlaşılabilir. Okula hazır oluşun, çocuktaki biyolojik bir süreç olarak

ele alındığı “Olgunlaşmacı Yaklaşım” ile en son geliştirilen ve eğitim kurumlarının kapasitelerine odaklanılan “Etkileşimsel Yaklaşım” arasındaki fark, okula hazır oluş kavramının tanımlanmasındaki değişimi gösterir niteliktedir. Olgunlaşmacı Yaklaşımında çevreden gelen müdahalelerin okula hazır oluş sürecine oldukça az katkı sunacağı savunulmakta ve okula hazır oluş, biyolojik bir süreç olarak ele alınmaktadır. Etkileşimsel Yaklaşımında ise hazır oluş, çocuk ve öğrenme ortamı ile bilgileri kapsayan iki yönlü bir kavram olarak ele alınmaktadır. Bu yaklaşımda, çocukların bireysel öğrenme ihtiyaçlarını karşılama görevini üstlenen okullara odaklanılmaktadır (Meisels, 1998).

Okula hazır oluş çoğunlukla, belirli bir zaman diliminde çocuğun okula uyum sağlaması ve okulda başarılı olabilmesi için edinmesi gereken ön gerekliliklerin bileşimi olarak düşünülmektedir (Lewit & Barker, 1995; McTurk, Nutton, Lea, Robinson & Carapetis, 2008). Bu düşünce şekliyle, sadece gelişim özelliklerine bakılarak çocuğun okula hazır oluşu ile ilgili karara varılabilmektedir. Geçmişte belirli noktalara odaklanan yaklaşımlarla açıklanan okula hazır oluş kavramının, günümüzde çok boyutlu bir kavrama dönüştüğü bilinmektedir. Bracey (2005b), okulları çocuklar için hazır hale getirmenin, çocukları okul için hazır hale getirmeyle eşit derecede önemli olduğunu savunmaktadır. Çocuğun okula hazır olmasının yanı sıra ailenin, okulun ve toplumun da okula başlayacak çocuk için hazır olması ve çocuğa gerekli desteği sağlaması gerekmektedir (Ackerman & Barnett, 2005; Ballantyne, Sanderman & McLaughlin, 2008; Rhode Island KIDS COUNT, 2006). Sorunsuz bir okula geçiş süreci, çocuğun okul için hazırlıklı olmasına, okulun çocuk için hazır hale getirilmesine ve ailelerin okula geçiş sürecine katılmalarına bağlıdır (Arnold, Bartlett, Gowani, & Merali, 2007).

Okula hazır oluşun ilk defa, Amerikan Ulusal Eğitim Hedefleri Paneli’nde (National Education Goal Panel, [NEGP]) çok boyutlu bir kavram olarak ele alındığı bilinmektedir. Bu panelin raporunda (Shore, 1998), okulların da çocuklar için hazırlıklı olması gerektiği ifade edilmekte ve çocuklar için hazır olan okulların nitelikleri sıralanmaktadır. Dowker, Schweinhart ve Daniel-Echols (2007), bu panelin sonuçlarına dayalı olarak High/Scope Eğitim Araştırma Vakfı’nın okula hazır oluş ile ilgili çok boyutlu araştırmalar yürüttüğünü ifade etmektedir. Rhode Island KIDS COUNT (2006, s.12-13) tarafından ifade edilen “Hazır Toplumlar+ Hazır Aileler+ Hazır Hizmetler ve Hazır Okullar= Okul için Hazırlıklı Olan Çocuklar” şeklindeki “Hazır Çocuk Denklemi”nde de okula hazır oluş çok boyutlu olarak ele alınmaktadır. Son yıllarda Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (United Nations International Children's Emergency Fund [UNICEF], 2012), okula hazır oluşu; çocuğun okula hazır olması, okulun çocuk için hazır olması ve ailenin çocuğun okula başlamasına hazır olması, şeklinde üç boyutta açıklamaktadır.

Bir çocuğun okul için hazır olması beş gelişim alanında ele alınmaktadır. Bu alanlar, “Fiziksel Sağlık ve Motor Gelişim”, “Sosyal ve Duygusal Gelişim”, “Öğrenme Yaklaşımları”, “Dil Gelişimi”, “Biliş ve Genel Bilgi” şeklinde sıralanmaktadır (Arnold, Bartlett, Gowani, & Merali, 2007; Bracey, 2005b; High, 2008). Çocuğun okula hazırlıklı olması ile ilgili olan bu boyutta, çocuğun gelişimine ve öğrenmelerine odaklanılmaktadır. Okulun çocuk için hazır hale getirilmesi ile ilgili olan bir diğer boyutta, geçişi kolaylaştıran ve çocukların gelişim özelliklerinin dikkate alındığı okul ortamı, okul personeli ve program ön plana alınmaktadır (UNICEF, 2012).

Çocuk için hazır olan okulun çok sayıda önemli özelliği bulunmaktadır. Bu okulda, tüm öğrencilerin hedeflenen öğrenme düzeyine ulaşmaları için okulda sunulan eğitimin niteliği ölçülmekte, farklılıklar hoşgörüsüyle karşılanmakta ve okula başlayan öğrencilere destek olan öğretmenler bulunmaktadır (Dowker, Schweinhart ve Daniel-Echols, 2007). Okula hazır oluşun bir diğer boyutunda ise, çocuğa olumlu uyarıcılar ve deneyimler sunan, çocuğun gelişimi ile ilgilenen ve çocuğun okula geçişini kolaylaştıran aileler, okula hazır aileler olarak ifade edilmektedir (Britto, 2012). Okula hazır olma ile ilgili tüm boyutların önemli olduğunun farkına varılması, hazır oluşta sadece çocuğun niteliklerine odaklanmanın oldukça dar ve sınırlı bir yaklaşım olduğu düşüncesini güçlendirmektedir (Dockett & Perry, 2009). Bu açıklamalar doğrultusunda okula hazır oluş kavramı çocukların; yeni okul ortamlarına geçişlerinde gerekli yeterlilikleri edinmeleri, kendileri için uygun ve ilgi çekici ortamlarda bireysel farklılıkları dikkate alan programlarla ve okula geçiş uygulamaları ile karşılaşmaları, okula geçiş sürecinde öğretmen, aile ve toplum tarafından desteklenmeleri durumu olarak ifade edilebilir.

Alanyazında okula hazır oluşun, çocuğun okula hazır oluşu ile sınırlı tutulmadığı çok sayıda çalışma (Ackerman & Barnett, 2005; Bracey, 2005a; Bracey 2005b; Brandt & Grace, 2005; Britto, 2012; Cassidy, Mims, Rucker & Boone, 2003; Curtis & Simon, 2008; Dockett & Perry, 2002; Dockett & Perry, 2009; Early, 2004; Ebbeck, Saidon, nee Rajalachime & Teo, 2013; Emig, 2000; Golan, Wechsler, Petersen, Mitchell, Park & Snow, 2013; Grace & Brandt, 2006; Hatfield, Burchinal, Pianta & Sideris, 2016; Kagan, 1994; Kennedy, Cameron & Greene, 2012; Lewit & Barker, 1995; Margetts, 1999; Meisels, 1998; Murphey & Burns, 2002; Nelson, 2005; Noel, 2010; Pianta, 2002; Pianta, Cox, Taylor & Early, 1999a; Pianta, Cox, Taylor & Early, 1999b; Powell, 2010; Suzuki, 2012; Wesley & Buysse, 2003; Weigel & Martin, 2006; Wynn, 2002) bulunmaktadır. Bu çalışmalarda, çocuğun okula hazır oluşunun ailenin, toplumun ve okulun çocuklar için hazırlıklı olmasıyla bir anlam kazanacağı ifade edilmektedir. Türkiye'deki alanyazında okula hazır oluşun, çocuğun okula hazır oluşu ile sınırlı tutulmadığı bazı çalışmalar (Bağçeli Kahraman, 2012; Buldu & Er, 2016; Demirtaş-Zorbaş, 2016; Karakuzu & Koçyiğit, 2016; Kartal & Güner, 2018; Özbek, 2011) bulunmaktadır. Fakat Türkiye'deki alanyazında okulun, çocuk için hazır oluşunun incelendiği herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır.

Okula hazır olma, yalnızca küçük çocuklara ve onların ailelerine ait bir sorumluluk olarak görülmektedir. Ayrıca çocuklar, okula hazır hale gelmelerini sağlayan unsurlardan çok azının bulunduğu okul ortamlarına, hazır olmaya zorlanmaktadır (Cassidy, Mims, Rucker & Boone, 2003). Suzuki (2012), çocuklara odaklanmanın hazır oluşta sadece çocuğa sorumluluk yükleyen bir yaklaşım olduğunu, bu yaklaşımın alternatifinin "Hazır Okullar" yaklaşımı olduğunu ifade etmektedir. Suzuki'ye (2012) göre eğitim programları arasında geçiş yapan çocuğun ortaya çıkan ihtiyaçlarını ve deneyimlerini karşılamak için değişmesi gereken okuldur. Nelson (2005) alanyazında, bir çocuğun okula hazır oluş seviyesini ölçmekten, evin ve okulun hazır oluş seviyesini ölçmeye doğru değişim yaşandığını ifade etmektedir. Bununla birlikte alanyazında bu değişimi gösterir nitelikte, okulun hazır oluşunun incelendiği çalışmalar bulunmaktadır. High/Scope Eğitim Araştırma Vakfı'nın 2003- 2006 yılları arasında yürüttüğü araştırmada, Hazır Okul Değerlendirme Aracı'nın geliştirildiği bilinmektedir. Hazır Okul Değerlendirme Aracı'nda sekiz boyutta toplam 128 gösterge bulunmaktadır. Bu araçta, "Liderler ve Liderlik", "Geçişler", "Öğretmen Desteği", "İlgi Çekici Ortamlar", "Etkili Program", "Öğretmenler Olarak Veliler", "Çeşitliliğe Saygı Duyma", "İlerlemeyi Değerlendirme" şeklinde ifade edilen boyutlar yer almaktadır (Bracey, 2005b). Diğer taraftan High/Scope Eğitim Araştırma Vakfı 2009 yılında yayın politikasında yenilikler gerçekleştirmiş, kurum program odaklı çalışmalara yönelmiş ve Hazır Okul Değerlendirme Aracı'nı yayından kaldırmıştır. Grace ve Brandt (2006) çalışmasını, Amerikan Ulusal Eğitim Hedefleri Paneli'nin sonuçlarına dayalı olarak geliştirdiği 18 maddelik anketle gerçekleştirmiştir. Okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik olduğu görülen anketin maddeleri, "Geçiş ve İletişim", "Dil ve Kültür", "Aktif ve Bireyselleştirilmiş" ve "Pasif ve Tekdüze" şeklinde hazır oluş kümeleri ile gruplandırılmaktadır. Murphey ve Burns (2002), anaokullarının hazırlıklı olma durumlarına ilişkin verileri, "Okula Sorunsuz Geçişler", "Öğretim ve Çalışan Gelişimi", "Topluluk ile Ortaklık" ve "Kaynaklar" boyutları altındaki 15 madde ile toplamaktadır. Brandt ve Grace'nin (2005) çalışmasındaki "Çocuklar İçin Hazır Olan Okullar Aracı" ise altı farklı okul politikası ve uygulamasının (geçiş, iletişim, veli katılımı, erken çocukluk döneminde sınıf uygulamaları, veli eğitimi ve erken çocukluk alanlarına odaklanan okul gelişimi) ele alındığı 11 maddelik bir araçtır. Bu bağlamda alanyazında okulun hazır oluşunun incelendiği araçların, okul öncesi eğitime yönelik olduğu görülmüş ve ilkokulun hazır oluşunun incelendiği bir ölçme aracı tespit edilememiştir.

Türkiye'de okula hazır oluş konusunda geliştirilen ölçeklerde (Canbulat & Kırıktaş, 2016; Oktay & Bilgin-Aydın, 2002; Polat Unutkan, 2003; Savaşır & Erol, 2004; Temel, Ersoy, Avcı & Turla, 2004), çocuğun okula hazır oluşunun ele alındığı söylenebilir. Türkçeye uyarlanan konu ile ilgili ölçeklerde de (Bağçeli Kahraman & Başal, 2013; Kutluca Canbulat & Canbulat, 2012; Oktay, 1980) yine çocuğun okula hazır oluşunun vurgulandığı görülmektedir. Kutluca Canbulat ve Canbulat (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan Kiel Okula Alma Testi'nde diğer uyarlama testlerinden farklı olarak aile bireyleri de teste katılmaktadır. Yalman ve Ramazan (2014) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan İlköğretime Geçiş Ölçeği ile Seven (2011) tarafından geliştirilen Okula Uyum Öğretmen Değerlendirmesi Ölçeği, ilkokula geçişte yaşanan

uyum sorunlarının belirlenmesi amacıyla geliştirilmiştir. Bu noktada Nelson'un (2005) alanyazında, evin ve okulun hazır oluş seviyesini ölçmeye doğru bir değişim yaşandığına ilişkin ifadelerinin, Türkiye'deki alanyazın açısından geçerli olmadığı söylenebilir. Sonuç olarak, ilkokulun hazır oluşunun inceleneceği araştırmaların, alanyazında önemli bir eksikliği gidereceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda öncelikle, ilkokulun hazır oluşunun incelenmesine yönelik ölçeklerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmada ilkokulların, okula başlayan çocuklar için hazırlıklı olma durumlarını tespit etmede kullanılacak geçerli ve güvenilir bir değerlendirme aracının geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma, ölçek geliştirme süreçleri (Anderson, 1988c, s. 427'den akt., Tavşancıl, 2014) göz önüne alınarak yürütülmüştür. Bu doğrultuda araştırmada, alanyazının taranması, madde havuzunun oluşturulması, aracın deneme versiyonunun oluşturulması, uzman görüşünün alınması, aracın uygulanması ve verilerin analiz edilmesi adımları izlenmiştir.

Katılımcılar

Araştırma, Balıkesir ilindeki 19 ilkokulda görevli sınıf öğretmenleriyle iki grup halinde yürütülmüştür. Balıkesir İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma için izin alınan ilkokullardaki sınıf öğretmeni sayıları, 14 ile 35 arasında değişmektedir. Açıklayıcı faktör analizinde (AFA) birinci katılımcı grubundan elde edilen 202 veri analize alınırken; doğrulayıcı faktör analizinde (DFA) ise ikinci katılımcı grubundan elde edilen 133 veri analize alınmıştır. Verilerin elde edildiği her iki katılımcı grubundaki katılımcıların yaş ve cinsiyet durumlarına ilişkin bilgiler, Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların yaş ve cinsiyet bilgileri

Yaş	N ₁	N ₂	Cinsiyet	N ₁	N ₂
21- 30	21	4	Kadın	118	78
31- 40	57	38	Erkek	84	55
41- 50 yaş	78	53	Toplam	202	133
51 ve üzeri	46	38			
Toplam	202	133			

Birinci katılımcı grubuna AFA için uygulanan araç 27 maddeden oluşmaktadır. Aracın AFA sonucunda elde edilen ve ikinci katılımcı grubuna uygulanan versiyonu ise 26 maddeden oluşmaktadır. Araştırmacılara göre ölçek geliştirmede madde sayısının beş katı büyüklüğünde katılımcı sayısı yeterli olabilmektedir (Hatcher, 1994; Tavşancıl, 2014; Preacher & MacCallum, 2002). Bu doğrultuda, Tablo 1'deki birinci ve ikinci katılımcı gruplarından elde edilen verilerin, faktör analizi için yeterli sayıda olduğu söylenebilir.

Araştırma Süreci

Araştırmada alanyazın incelenmiş ve 70 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Araştırmada 70 maddelik madde havuzunun oluşturulması sırasında yapılan alanyazın incelemesi, üç tür alanyazın incelemesini içermektedir. Bunlar, kitap niteliğindeki eserlerin ve araştırma raporlarının incelenmesi, bilimsel makalelerin incelenmesi ve okulun hazır oluşu boyutundaki ölçeklere yer verilen araştırmaların incelenmesidir. Alanyazında bulunan kitap niteliğindeki eserlerde ve araştırma raporlarında, okulun hazır oluşuna yer verilen ifadeler tespit edilerek raporlaştırılmıştır. Alanyazında bulunan ve araştırmada öne çıkan kitap niteliğindeki eserler ve araştırma raporları şu şekilde sıralanabilir:

Kitap niteliğindeki eserler: Alisinanoğlu (2012); Boyer (1995); Dunlop ve Fabian (2007); Erdoğan (2013); Fabian ve Dunlop (2002); Grahamslaw (2004); Graue (1993); Gullo (2006); Kagan ve Tarrant (2010); McCartney ve Phillips (2006); Moyles (2010); Oktay (2013); Pianta ve Kraft-Sayre (2003); Pianta ve Walsh (1996); Sameroff ve Haith (1996); Snow, Burns ve Griffin (1998); Unutkan (2006). Araştırma raporu niteliğindeki çalışmalar: Britto (2012); Rhode Island KIDS COUNT (2006); Shore (1998); UNICEF (2012).

Alanyazında bulunan bilimsel makaleler, okulun hazır oluşuna yer verilmesi bakımından incelenmiş ve özetlenmiştir. Alanyazında öne çıkan bilimsel makaleler şunlardır:

Ackerman ve Barnett (2005); Bracey (2005a); Cassidy, Mims, Rucker ve Boone (2003); Curtis ve Simon (2008); Dockett ve Perry (2002); Dockett ve Perry (2009); Early (2004); Ebbeck Saidon, nee Rajalachime ve Teo (2013); Emig (2000); Golan, Wechsler, Petersen, Mitchell, Park ve Snow (2013); Hatfield, Burchinal, Pianta ve Sideris (2016); Kagan (1994); Kennedy, Cameron ve Greene (2012); Lewit ve Barker (1995); Margetts (1999); Meisels (1998); Nelson (2005); Noel (2010); Pianta (2002); Pianta, Cox, Taylor ve Early (1999a); Pianta, Cox, Taylor ve Early (1999b); Powell (2010); Suzuki (2012); Wesley ve Buysse (2003); Weigel ve Martin (2006); Wynn (2002).

Alanyazın incelemesi ile ilgili son olarak okulun hazır oluşuna yer verilen ölçeklerde (Brandt & Grace, 2005; Grace & Brandt, 2006; Murphey & Burns, 2002), ilkokullara yönelik ifadeler belirlenmiştir. Araştırmadaki üç tür alanyazın incelemesi eş zamanlı olarak 2017 ve 2018 yıllarında yürütülmüştür. Araştırmada 70 maddelik madde havuzundan 40 maddelik bir deneme versiyonu oluşturulmuştur. Sınıf Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi alanlarından üç uzman, ölçme-değerlendirme alanından bir uzman ve beş sınıf öğretmeninden alınan görüşler doğrultusunda deneme versiyonundan 13 madde çıkarılmıştır. Bunlara “Okulumuzdaki ilkokul birinci sınıf dersliklerinin, okul öncesi eğitim ortamlarıyla benzer fiziki özellikleri vardır.”, “Okulumuzda ilkokula başlayan öğrenciler, otoriter öğretmen tutumlarıyla karşılaşılır.” ve “Okulumuzda birinci sınıf listelerinin geç oluşturulması, mevcut zamanı kısıtlayarak etkili geçiş uygulamalarının gerçekleştirilmesini engellemektedir.” maddeleri örnek olarak verilebilir. Araştırmaya 2017 yılı başı itibarıyla başlanmış, 2018 yılının ilk yarısında aracın deneme versiyonuna son şekli verilmiştir.

Aracın deneme versiyonuna son şeklinin verilmesinin ardından 04/06/2018 tarihinde Balıkesir İl Millî Eğitim Müdürlüğü’ne araştırma izni için başvurulmuştur. Aracın 27 maddelik versiyonu, 22/08/2017 tarih ve 2017/25 sayılı Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine İlişkin Genelge (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2017) kapsamında, Balıkesir İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda, araştırma önerisinin ve veri toplama aracının içerik ve kapsam yönünden Türk Millî Eğitiminin amaçlarına uygun olduğu, kişilik haklarını zedeleyecek herhangi bir unsur taşımadığı ifade edilmiştir. Veriler, alınan araştırma izni doğrultusunda 05/06/2018 - 30/06/2018 tarihleri arasında toplanmıştır.

Aracın 27 maddelik versiyonu, birinci katılımcı grubuna uygulanarak elde edilen veriler üzerinde faktör sınırlaması yapılmaksızın AFA gerçekleştirilmiştir. AFA sonucunda araçtaki maddelerin faktör yükleri incelenmiş ve aracın faktör yapısı tespit edilmiştir. Birinci katılımcı grubundan verilerin toplanması ve AFA’nın gerçekleştirilmesi toplamda 15 gün kadar sürmüştür. AFA sonrasında ikinci katılımcı grubundan 17/06/2018 - 30/06/2018 tarihleri arasında elde edilen verilerle aracın yapısı, DFA’da sınanmıştır. DFA’da maddelerin standardize edilmiş regresyon ağırlıkları ve uyum değerleri incelenmiştir. Aracın güvenilirlik analizleri için iç tutarlılığa bakılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma sonucunda elde edilen araçta dört boyut ve 24 madde yer almaktadır. Aracın boyutları, “Fiziki Düzenlemeler”, “Fiziki Güvenlik Önlemleri”, “Öğretmen” ve “Geçiş” şeklinde adlandırılmıştır. Araçtaki her bir maddeye, “Kesinlikle katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Kısmen katılıyorum (3)”, “Katılmıyorum (2)” ve “Kesinlikle katılmıyorum (1)” ifadeleri ile görüş bildirilmektedir. Veri toplama aracının son versiyonunda ters madde bulunmamaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmada öncelikle verilerin faktör analizine uygunluğu belirlenmiştir. Ardından AFA gerçekleştirilmiş, faktörler arası korelasyon incelenmiş ve Cronbach alfa değerleri hesaplanmıştır. AFA sonucunda elde edilen model, DFA ile sınanmıştır. Çalışmada gerçekleştirilen tüm bu istatistiksel işlemler bilgisayar ortamında yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada veri setinin faktör analizine uygunluğu öncelikle, KMO ve Bartlett Küresellik Testi ile test edilmiştir. Analiz sonucunda KMO testinden .89 değeri elde edilmiştir. Bartlett Küresellik Testi'nden elde edilen ki-kare test istatistiği de istatistiksel açıdan anlamlıdır ($X^2=3552,054$; $sd=351$; $p<.001$). KMO değerinin .60 değerinden yüksek çıkması ve Bartlett Küresellik Testi'nde anlamlılık görülmesi halinde verilerle faktör analizi yapılabilmektedir (Büyüköztürk, 2012). Araştırmada KMO ve Bartlett Küresellik Testi'nden elde edilen bulgular, birinci katılımcı grubundan elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

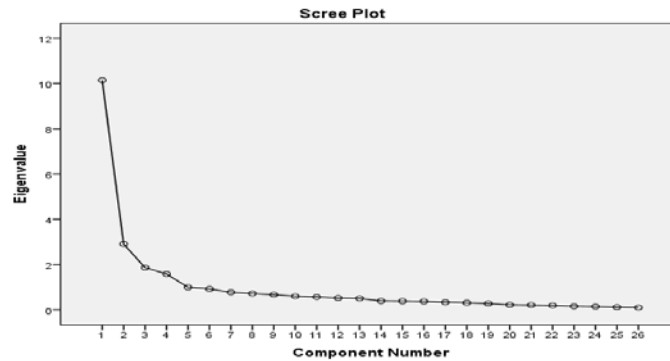
Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

AFA'da ilk olarak ortak varyanslar incelenmiştir. Eşik yük değeri .40 ve üstü kriterinin (Costello & Osborne, 2005; Gürış & Astar, 2014) sağlanamadığı .37 yük değerindeki bir madde (madde 27), analizden çıkarılmış ve veriler tekrar analiz edilmiştir. Son durumda ortak faktör varyansları, .42 ile .83 değerleri arasında değişmiştir. Aracın faktör yapısını belirlemek için faktör sınırlaması yapmaksızın "Temel Bileşenler Analizi" gerçekleştirilmiştir. Tablo 2'de, özdeğeri 1,00'den büyük faktör adayları, varyans oranlarıyla birlikte sunulmuştur.

Tablo 2. Faktör (bileşen) özdeğerleri ve açıklanan varyans oranları

Bileşenler	Özdeğer	Varyans (%)	Birikimli Varyans (%)
1	10,147	39,026	39,026
2	2,905	11,175	50,200
3	1,861	7,157	57,357
4	1,586	6,099	63,456

Tablo 2 incelendiğinde, dört faktörlü yapının toplam varyansın yaklaşık %63'ünü açıkladığı görülmektedir. Kline (1994, s. 61), %40 ve üzeri açıklanan toplam varyans oranını, yeterli bir oran olarak kabul etmektedir. Bu noktada dört faktörlü yapıya ait toplam açıklanan varyans oranının yeterli olduğu söylenebilir. Araştırmada faktör yapısı kesinleştirilmeden önce, Şekil 1'deki yamaç-birikinti grafiği (scree plot) incelenmiştir.

ŞEKİL 1. Yamaç-birikinti grafiği

Şekil 1 incelendiğinde, dördüncü faktörde 1.00 özdeğerine oldukça yaklaşıldığı ve dördüncü faktörden sonra eğimin benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bu durum, beş ve daha fazla faktörlü bir yapının, araca benzer oranlarda varyans katkısı getireceğini göstermektedir. Aracın dört faktörlü yapısının kesinleştirilmesinden sonra Temel Bileşenler Analizi, "Direct Oblimin" faktör döndürmesi yapılarak tekrarlanmıştır. Geliştirilecek aracın boyutları ile birlikte okulun hazır oluşunu inceleyeceği, araç ile boyutları arasında pozitif yönlü korelasyon beklenebileceği düşünülmüştür. Sosyal bilimlerde bu tür ölçeklerin geliştirilmesinde "Direct Oblimin" faktör döndürmesi tavsiye edilmektedir (Kline, 1994; Williams, Brown & Onsmann, 2010). Bu nedenle

araştırmada “Direct Oblimin” faktör döndürmesi yapılmıştır. Yapılan döndürme sonrasında maddelerin yüklendikleri faktörler ve madde faktör yükleri, aşağıdaki Tablo 3’te sunulmaktadır.

Tablo 3. Döndürülmüş faktör yüklerine ilişkin bulgular*

Madde	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
M 15	.818			
M 18	.780			
M 6	.773			
M 16	.744			
M 25	.724			
M 21	.706			.259
M 13	.702			
M 23	.699	-.214		
M 20	.639	.243		.288
M 17	.620			.210
M 22	.606	-.354		
M 5	.595			
M 8		-.820		
M 26		-.732		
M 10		-.625		.211
M 1		-.616		
M 3		-.550		.315
M12			.907	
M 4		.221	.860	
M 19			.593	
M14			.571	
M 24				.896
M 2				.837
M 9				.822
M 7		-.286		.675
M 11		-.358		.575

*-.20 ile .20 arasındaki değerler gösterilmemiştir.

Tablo 3 incelendiğinde, araçtaki herhangi bir maddenin aynı anda farklı faktörlere, yakın yük değerlerinde yüklenmediği, .20 üzeri değerde farkla yüklendiği görülmektedir. AFA ile elde edilen faktörler, faktör içerisinde yer alan maddelerin genel eğilimi dikkate alınarak faktör 1, “Geçiş” boyutu; faktör 2, “Fiziki Düzenlemeler” boyutu; faktör 3, “Öğretmen” boyutu ve faktör 4 ise “Fiziki Güvenlik Önlemleri” boyutu olarak isimlendirilmiştir.

Doğrulatory Faktör Analizine İlişkin Bulgular

DFA için ikinci katılımcı grubundan elde edilen verilerin, faktör analizine uygun olduğu görülmüştür ($KMO=.891$; $X^2=3504,404$; $sd=325$; $p<.001$). DFA’da öncelikle model uyum değerlerine ve maddelerin ilgili faktöre yüklenimlerine bakılmıştır. Yemez’e (2016) göre model uyumu için genellikle CFI, IFI, GFI ve RMSEA değerleri incelenmektedir. Araştırmada bu değerlerle birlikte, ki-karenin serbestlik derecesine oranı (X^2/sd), AGFI, SRMR, PNFI ve PGFI de ele alınmaktadır. Maddelerin faktörlere yüklenimleri için ise standardize edilmiş regresyon ağırlıkları incelenmektedir. Kline (2010), standardize edilmiş regresyon ağırlıkları .50 ve üzerinde olan maddelerin ilgili faktöre iyi düzeyde yüklendiğini ifade etmektedir.

Araştırmada maddelerin standardize edilmiş regresyon ağırlıklarının .36 ile .92 değerleri arasında değiştiği tespit edilmiştir. İki maddenin standardize edilmiş regresyon ağırlıkları .36 (madde 1) ve .47 (madde 14) değerleri ile .50 değerinin altında bulunmuştur. Modelden, önce madde 1 çıkarılmış ve ardından hesaplama yapılarak standardize edilmiş regresyon ağırlıkları tekrar incelenmiştir. Bu hesaplama sonucunda, madde 14’ün .48 değerindeki standardize edilmiş regresyon ağırlığına ulaştığı görülmüştür. Madde 14’ün modelden çıkarılmasıyla ikinci hesaplama yapılmıştır. Araştırmada her bir maddenin modelden çıkarılması sırasında model uyum değerlerine bakılmış ve model uyum değerlerinde istenilen yönde ve düzeyde değişme

görülmüştür. Ayrıca modelin modifikasyon verileri incelenmiş ve uzman görüşü doğrultusunda da bazı hata kovaryansları arasında modifikasyonlar yapılmıştır.

Aşağıda ilk olarak standardize edilmiş regresyon ağırlıkları ve madde-boyut ilişkisi sunulmaktadır.

Tablo 4. Maddelerin standardize edilmiş regresyon ağırlıklarına ve ikili ilişkilere yönelik bulgular

Maddeler ve Boyutlar	Regresyon Ağırlıkları	Maddeler ve Boyutlar	Regresyon Ağırlıkları
Madde 3 ← Fiziki Düzenlemeler	.786**	Madde 5 ← Geçiş	.676**
Madde 8 ← Fiziki Düzenlemeler	.522**	Madde 6 ← Geçiş	.657**
Madde 10 ← Fiziki Düzenlemeler	.783**	Madde 13 ← Geçiş	.501**
Madde 26 ← Fiziki Düzenlemeler	.700**	Madde 15 ← Geçiş	.685**
Madde 2 ← Fiziki Güvenlik Önlemleri	.816**	Madde 16 ← Geçiş	.679**
Madde 7 ← Fiziki Güvenlik Önlemleri	.646**	Madde 17 ← Geçiş	.718**
Madde 9 ← Fiziki Güvenlik Önlemleri	.903**	Madde 18 ← Geçiş	.852**
Madde 11 ← Fiziki Güvenlik Önlemleri	.714**	Madde 20 ← Geçiş	.641**
Madde 24 ← Fiziki Güvenlik Önlemleri	.926**	Madde 21 ← Geçiş	.790**
Madde 4 ← Öğretmen	.849**	Madde 22 ← Geçiş	.682**
Madde 12 ← Öğretmen	.907**	Madde 23 ← Geçiş	.734**
Madde 19 ← Öğretmen	.651**	Madde 25 ← Geçiş	.751**

** $p < .01$

Tablo 4'e göre, tüm maddelerin standardize edilmiş regresyon ağırlıkları uygun değerlerdedir ($>.50$) ve tüm madde-boyut ilişkileri istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .01$). Tahmini değerlerin standart hataya oranı (Estimate/SE) olarak bilinen t değerlerinin (CR), 1,96'dan büyük ($p < .05$ düzeyinde anlamlılık göstergesi) veya 2,58'den büyük ($p < .01$ düzeyinde anlamlılık göstergesi) değerler alması gerekmektedir (Kline, 2010). Bu araştırmada t değerleri, 5,384 ile 13,137 arasında değişen değerler almıştır ($p < .01$). Bu bulgu, maddelerin ilgili faktörlere doğru yüklendiğini göstermektedir.

Araştırmada model üzerinde modifikasyon yapılması ve iki maddenin modelden çıkarılmasıyla, dört faktörlü modelde en uygun uyum değerlerine ulaşılabilmektedir. Araştırmada elde edilen nihai uyum değerleri ile ölçüt değerler, Tablo 5'te karşılaştırılmaktadır.

Tablo 5. Elde edilen model uyum değerleri ile ölçüt değerlerin karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

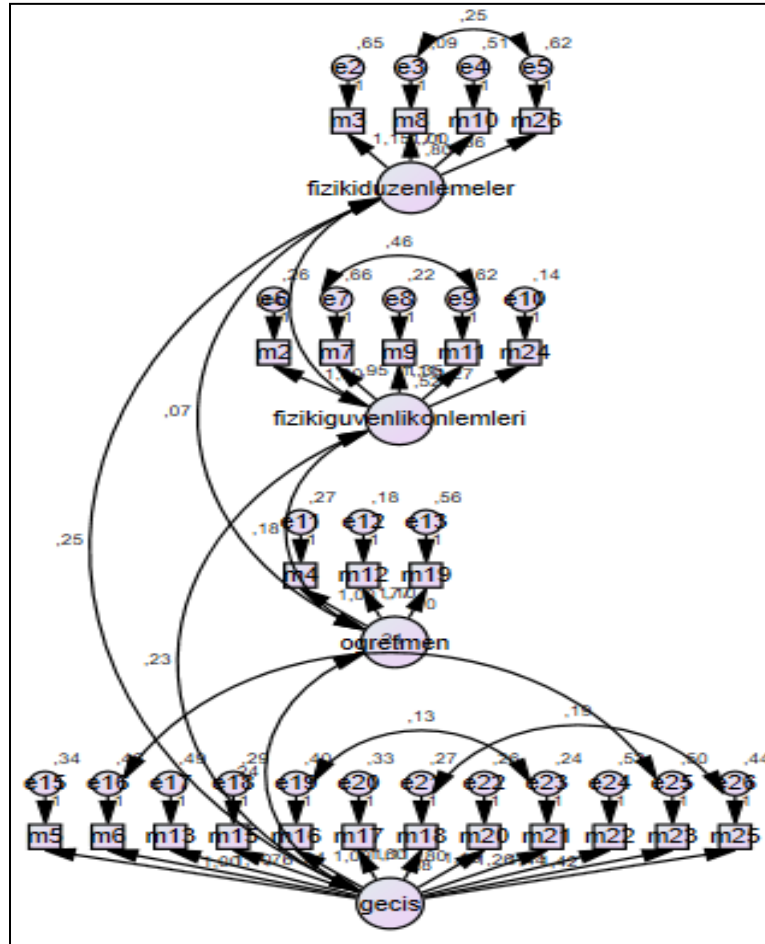
Uyum Değerleri	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	Elde Edilen Uyum Değerleri	Sonuç
X^2/sd^*	$0 \leq X^2/sd \leq 2$	$2 \leq X^2/sd \leq 3$	1.829	İyi
CFI	$.95 \leq CFI \leq 1.00$	$.90 \leq CFI \leq .95$	.91	Kabul Edilebilir
GFI	$.95 \leq GFI \leq 1.00$	$.90 \leq GFI \leq .95$	.79	Kabul Edilebilir Değil
AGFI	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$.85 \leq AGFI \leq .95$	.74	Kabul Edilebilir Değil
IFI	$.95 \leq IFI \leq 1.00$	$.90 \leq IFI \leq .95$	.91	Kabul Edilebilir
RMSEA	$.00 \leq RMSEA \leq .05$	$.05 \leq RMSEA \leq .08$	.07	Kabul Edilebilir
SRMR	$.00 \leq SRMR \leq .05$	$.05 \leq SRMR \leq .10$	.08	Kabul Edilebilir
PNFI	$.95 \leq PNFI \leq 1.00$	$.50 \leq PNFI \leq 1.00$	.71	Kabul Edilebilir
PGFI	$.95 \leq PGFI \leq 1.00$	$.50 \leq PGFI \leq 1.00$	.64	Kabul Edilebilir

* $X^2 = 440,800$; $sd = 241$; $p = .000$

Uyum değerlerine ilişkin ölçüt değerler alanyazında farklılık göstermektedir. Tablo 5'teki ölçüt değerler, faktör analizi ile ilgili alanyazın (Bentler, 1980; Hu & Bentler, 1999; Kline, 2010; Marsh, Hau, Artelt, Baumert & Peschar, 2006; Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller 2003; Şencan, 2005; Şimşek, 2007) incelenerek belirlenmiştir. Tablo 5 incelendiğinde, araştırmada sınınanan en uygun modele ilişkin model uyum değerlerinde (CFI, IFI, RMSEA, SRMR, PNFI, PGFI) kabul edilebilir düzeye ulaşıldığı görülmektedir. Benzerlik oranı ile serbestlik derecesi arasındaki oran, iyi uyum düzeyindedir ($X^2/sd = 1,829$). Modelin karşılaştırmalı uyum değeri (CFI=.91), fazlalık uyum değeri (IFI=.91), yaklaşık hataların ortalama karekökü değeri (RMSEA=.07), standardize edilmiş ortak ortalamaların karekök değeri (SRMR=.08), sıkı normlaştırılmış uyum değeri (PNFI=.71) ve basitlik uyum değeri (PGFI=.64) kabul edilebilir

düzyededir. Ayrıca PGFI, modelin sadelik ve yalınlik göstergesi olarak bilinmektedir (Aktan ve Tezci, 2013). Araştırmada elde edilen .64'lük PGFI ile modelin orta üstü düzeyde bir sadeliği olduğu söylenebilir. Modele ilişkin uyum iyiliği değeri (GFI=.79) ve düzenlenmiş uyum değeri (AGFI=.74) kabul edilebilir değeri düzeyinde değildir. GFI ve AGFI, küçük örneklem gruplarında .80 değerlerine kadar düşebilmekte ve .80 değerine yakın değerler de kabul edilebilir uyum değeri olarak ele alınabilmektedir (Anderson & Gerbing, 1984; Corral & Calvete, 2000; Marsh, Balla & McDonald, 1988). Bu doğrultuda modele ilişkin .79'lık GFI ve .74'lük AGFI kabul edilebilir değeri düzeyinde olarak değerlendirilebilir.

Araştırmada elde edilen madde regresyon ağırlıkları ve *t* değerleri, modeli desteklemektedir. Ayrıca uyum değerlerinin de, bu araştırmada ulaşılabilecek en uygun değerler olduğu görülmektedir. Araştırmada ulaşılan modele ilişkin diyagram aşağıda sunulmaktadır.

ŞEKİL 2. Modele ilişkin diyagram

Modelin son şeklinde, “Fiziki Düzenlemeler” faktöründe dört madde; “Fiziki Güvenlik Önlemleri” faktöründe beş madde; “Öğretmen” faktöründe üç madde ve “Geçiş” faktöründe 12 madde yer almaktadır. Elde edilen model, araştırmmanın bu bölümünden itibaren “İlkokulun Hazır Oluşunu Değerlendirme Aracı (İHODA)” olarak isimlendirilmiştir.

Alanyazında ilkokulların benzer niteliklerinin incelendiği bir ölçme aracına ulaşamadığı için İHODA'nın uyum geçerliği çalışması yapılamamıştır. Bu araştırmada, faktörler arası korelasyonun tespit edilebilmesi için Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. İHODA'nın faktörler arası korelasyon hesaplamaları, birinci katılımcı grubundan elde edilen ve normal dağılım gösteren 202 veriyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 6. Faktörler arası Pearson korelasyon hesaplamasına ilişkin bulgular

	Fiziki Düzenlemeler	Fiziki Güvenlik Önlemleri	Öğretmen	Geçiş
Fiziki Düzenlemeler	1			
Fiziki Güvenlik Önlemleri	.605**	1		
Öğretmen	.254**	.254**	1	
Geçiş	.452**	.544**	.469**	1
Dört Faktörlü Yapı	.726**	.783**	.574**	.895**

** $p < .01$

Korelasyon kat sayısına ilişkin mutlak değerler 1,00 ile .70 arasında olması yüksek korelasyona; .69 ile .30 arasında olması orta düzeyde korelasyona ve .29 ile .00 arasında olması ise düşük korelasyona işaret etmektedir (Büyüköztürk, 2012).

Tablo 6'ya bakıldığında, faktörler arasında olumlu yönde ve anlamlı korelasyon ($r > .00$; $p < .01$) görülmektedir. "Öğretmen" ile "Fiziki Düzenlemeler" faktörleri arasında ($r = .254$, $p < .01$) ve "Öğretmen" ile "Fiziki Güvenlik Önlemleri" faktörleri arasında ($r = .254$, $p < .01$) düşük korelasyon görülmüştür. "Fiziki Düzenlemeler" ile "Fiziki Güvenlik Önlemleri" faktörleri arasında ($r = .605$, $p < .01$); "Fiziki Düzenlemeler" ile "Geçiş" faktörleri arasında ($r = .452$, $p < .01$); "Geçiş" ile "Fiziki Güvenlik Önlemleri" faktörleri arasında ($r = .544$, $p < .01$); "Geçiş" ile "Öğretmen" faktörleri arasında ($r = .469$, $p < .01$) orta düzeyde korelasyon tespit edilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, "Öğretmen" faktörü ile İHODA'nın dört faktörlü yapısı arasında ($r = .574$, $p < .01$) orta düzeyde korelasyon olduğu görülmüştür. "Fiziki Düzenlemeler", "Fiziki Güvenlik Önlemleri" ve "Geçiş" faktörleri ile İHODA'nın dört faktörlü yapısı arasında ise (sırasıyla, $r = .726$, $p < .01$; $r = .783$, $p < .01$; $r = .895$, $p < .01$) yüksek korelasyon bulunmuştur. Özellikle İHODA'nın dört faktörlü yapısı ile "Geçiş" faktörü arasındaki korelasyon değeri, yüksek bir değer ($r = .895$) olarak bulunmuştur. Bu durum okula hazır oluş kavramı ile okula geçiş kavramlarının birbirleriyle ilişkili kavramlar olmaları (Ahtola ve diğerleri, 2011; Correia & Marques-Pinto, 2016; LoCasale-Crouch, Mashburn, Downer & Pianta, 2008) ile açıklanabilir.

Faktörler arası Pearson korelasyon hesaplamasından elde edilen bulgular, dört boyutlu İHODA ile boyutları arasında uyum olduğunu göstermektedir.

İlkokulun Hazır Oluşunu Değerlendirme Aracı'nın Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde İHODA'nın iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar, ikinci katılımcı grubundan elde edilen 133 veri ile yapılmıştır. İHODA'nın güvenilirlik hesaplamalarına ilişkin bulgular, Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. İHODA'nın güvenilirliğine ilişkin bulgular

Boyutlar	Cronbach Alfa	Madde Sayısı
Fiziki Düzenlemeler	.81	4
Fiziki Güvenlik Önlemleri	.91	5
Öğretmen	.83	3
Geçiş	.92	12
İHODA	.93	24

Tablo 7 incelendiğinde, Cronbach alfa değerlerinin "Fiziki Düzenlemeler" boyutu için .81; "Fiziki Güvenlik Önlemleri" boyutu için .91; "Öğretmen" boyutu için .83 ve "Geçiş" boyutu için .92 olduğu görülmektedir. İHODA'nın tamamına ilişkin Cronbach alfa değeri ise .93'tür. Cronbach alfa değeri .80 ile 1,00 arasında olan ölçekler, yüksek güvenilirlik düzeyinde ölçekler olarak nitelendirilmektedir (Tavşancıl, 2014; Büyüköztürk, 2012). Bu bağlamda İHODA'nın alt boyutlar ve dört boyutlu yapısında yüksek güvenilirlik düzeyinde olduğu söylenebilir. Son olarak aşağıdaki Tablo 8'de, İHODA'da yer alan maddelerden bazıları sunulmaktadır.

Tablo 8. İHODA'ya ilişkin örnek maddeler

Madde No	Boyut	İfadeler
3	Fiziki Düzenlemeler	Okul bahçesi düzenlenirken birinci sınıf öğrencilerinin fiziksel gelişim özellikleri dikkate alınır.
5	Fiziki Güvenlik Önlemleri	Okulumuzda, küçük yaş grubundaki çocuklar göz önünde bulundurularak olası deprem felaketi için gerekli önlemler alınır.
12	Öğretmen	Okulumuzun birinci sınıf öğretmenleri, okul öncesi eğitimi almış birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi gelişim raporlarını incelerler.
14	Geçiş	Okulumuzda, ilkokula başlayan çocuklar için yapılan hazırlıklar ve geçiş etkinliklerinde aile katılımı sağlanır.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın yürütülmesi sırasında, Türkiye’de okulun hazır oluşunun incelendiği herhangi bir çalışma tespit edilememiştir. Elde edilen bu sonuç, alanyazın taramasına dayalı olarak yürütülen ve Türkiye’deki hazır oluş ile ilgili araştırmalarda çocuğa odaklanıldığını ortaya koyan Harman ve Çelikler (2012) ile Kartal ve Güner’in (2018) çalışmaları ile desteklenebilir niteliktedir.

Araştırmada, okulun hazır oluşuna yönelik geliştirilen araçlardan Hazır Okul Değerlendirme Aracı’na (Bracey, 2005b) ulaşmak ve aracı incelemek için High/Scope Eğitim Araştırma Vakfı’ndan bir yetkiliyle iletişime geçilmiştir. Alınan bilgiler doğrultusunda, kurumun 2009 yılında kurumsal olarak bir yapılanmaya gittiği ve Hazır Okul Değerlendirme Aracı’nı yayından kaldırdığı bilgisine ulaşılmıştır. Alanyazındaki diğer ölçekler (Brandt & Grace, 2005; Grace & Brandt, 2006; Murphey & Burns, 2002), ilkokullara yönelik ölçekler olmamalarına rağmen madde havuzunun oluşturulması adımıyla araştırmaya katkı sağlamıştır. Bu katkının sonucu olarak, İHODA’ya ilişkin boyutlar kolaylıkla isimlendirilebilmiş ve İHODA’da “Geçiş” isimli bir boyut geliştirilebilmiştir.

Okula hazır oluş ile ilgili en güncel sınıflama UNICEF (2012) tarafından yapılmıştır. Alanyazın incelemesi sırasında madde havuzunda, UNICEF’in (2012) “Okulun Hazır Olması” boyutu altında ifade edilen bileşenler (okulun fiziki hazır oluşu, öğretmenin hazır oluşu ve programın hazır oluşu) ile ilgili maddeler de yer almaktaydı. Fakat araştırmanın uzman görüşüne başvurma aşamasında, programın hazır oluşu ile ilgili maddelerin tümüyle aracın deneme versiyonundan çıkarılması, bu bileşen ile ilgili verilerin farklı nitelikteki araçlar ile Temel Eğitim Alanındaki uzmanlardan elde edilmesi önerilmiştir. Yine araştırmanın bu aşamasında, aracın deneme versiyonunda yer alan okulun fiziki yapısı ve öğretmen hazırlıklarına yönelik bazı maddelerin aracın deneme versiyonundan çıkarılması; okulun geçiş uygulamalarını yansıtan maddelerin ağırlıklı olarak araçta kalması yönündeki uzman görüşleri dikkate alınmıştır. Yapı geçerliliğine ilişkin analizlerde az sayıda maddenin modellenen çıkarılmış olmasının, uzman görüşlerinin araştırmaya yansıtılmasının bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu durum, geliştirilen aracın görünüş ve kapsam geçerliliği açısından iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

KMO Testi ve Bartlett Küresellik Testi sonrasında, araştırmadaki veri setinin faktör analizine uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada, aracın yapı geçerliliğini sağlamak için öncelikle AFA gerçekleştirilmiştir. AFA’da aracın dört faktörlü yapısının, toplam varyansın yaklaşık olarak %63’ünü açıkladığı tespit edilmiştir. AFA’da elde edilen dört faktörlü model, DFA ile sınanmış ve modelin uyum değerlerinde genellikle kabul edilebilir değer düzeylerine ulaşılmıştır. Modele ilişkin elde edilen değerlerden, benzerlik oranı ile serbestlik derecesi arasındaki oranın (X^2/sd) iyi uyum düzeyinde olduğu görülmüştür. Modelin karşılaştırmalı uyum değeri (CFI), fazlalık uyum değeri (IFI), yaklaşık hataların ortalama karekökü değeri (RMSEA), standardize edilmiş ortak ortalamaların karekökü değeri (SRMR), sıkı normlaştırılmış uyum değeri (PNFI) ve basitlik uyum değeri (PGFI) kabul edilebilir düzeyde çıkmıştır. Modele ilişkin bazı uyum değerlerinde (GFI ve AGFI), kabul edilebilir değerlere ulaşılamamıştır. Fakat faktör analizi ile ilgili araştırmalardan (Anderson & Gerbing, 1984; Corral & Calvete, 2000; Marsh, Balla

& McDonald, 1988) hareketle, araştırmada elde edilen GFI ve AGFI, kabul edilebilir olarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede, GFI ve AGFI bulguları dışındaki araştırma bulgularının, modeli desteklemesi ve araştırmada en uygun model yapısına ulaşılması etkili olmuştur.

Analiz sonualarından elde edilen model, "İlkokulun Hazır Oluşunu Değerlendirme Aracı (İHODA)" olarak isimlendirilmiştir. İHODA, "Fiziki Dzenlemeler", "Fiziki Gvenlik nlemleri", "Öğretmen" ve "Geçiş" olmak üzere dört boyuttan ve 24 maddeden oluşmaktadır. İHODA'nın boyutları arasında olumlu yönde ve anlamlı korelasyon tespit edilmiştir. Ayrıca İHODA'nın dört boyutlu yapısı ile boyutları arasında da olumlu yönde ve anlamlı korelasyon bulunmuştur. Araştırmada İHODA'nın alt boyutlarında ve dört boyutlu yapısında yüksek gvenirlik kat sayıları tespit edilmiştir. İHODA'nın "Fiziki Dzenlemeler" ve "Fiziki Gvenlik nlemleri" boyutunda okulun fiziki koşullarına odaklanılırken; "Öğretmen" boyutunda ise öğretmen tarafından yürütölen hazırlıklar ele alınmaktadır. Correia ve Marques-Pinto'nun (2016) araştırmasında aileler, okul tarafından sunulan koşulların ve öğretmenlerin kişisel özelliklerinin çocukların okula uyum sağlamalarında etkili olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca, İHODA'daki ifadelerden yarısı, "Geçiş" boyutunda bulunaktadır. Bu durum, okulun hazır oluşunun belirlenmesinde okula geçiş uygulamalarının ön plana alınacağını göstermektedir. Nitekim okula geçiş, okula hazır oluş ve okula uyum birbirleriyle ilişkili kavramlardır (Ahtola ve diğerleri, 2011; Correia & Marques-Pinto, 2016; LoCasale-Crouch, Mashburn, Downer & Pianta, 2008). Broström (2002) de okula geçiş uygulamalarının önemine vurgu yapmakta ve bu uygulamalar için zamana ihtiyaç duyulduğunu ifade etmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, İHODA'nın geçerli ve gvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Araştırma ile alanyazına orijinal bir ölçek sunulduğu ve "Okulun Hazır Oluşu" ile ilgili ölçek geliştirme çalışmalarına katkıda bulunulabileceği düşünölmektedir. Ayrıca araştırmada, "Okulun Hazır Oluşu" ile ilgili araştırmalar bir araya getirilerek "Okula Hazır Oluş" alanyazınına katkı yapıldığı söylenebilir. Araştırmanın önerileri ise şu şekilde sıralanabilir: 1- İHODA ile ilkokulların, çocuklar için hazırlıklı olma durumları tespit edilebilir. 2- İlkokulun hazır oluşuna yönelik destek programları geliştirilebilir. 3- İlkokulun hazır oluşunu desteklemek için geliştirilecek programların etkililiği İHODA ile değerlendirilebilir.

KAYNAKA

- Ackerman, D. J. & Barnett, W. S. (2005). *Prepared for kindergarten: What does "readiness" mean?*. [Online]: Retrived on 28 January 2017, at URL: https://www.researchgate.net/profile/Debra_Ackerman/publication/255617499_Prepared_for_Kindergarten_What_Does_Readiness_Mean/links/0f31753b2d9f34f6f5000000/Prepared-for-Kindergarten-What-Does-Readiness-Mean.pdf
- Ahtola, A., Silinskas, G., Poikonen, P. L., Kontoniemi, M., Niemi, P. & Nurmi, J. E. (2011). Transition to formal schooling: Do transition practices matter for academic performance? *Early Childhood Research Quarterly*, 26, 295-302. doi:10.1016/j.ecresq.2010.12.002
- Aktan, S. ve Tezci, E. (2013). Matematik Motivasyon Öleği (MMÖ) geçerlik ve gvenirlik alışması. *International Journal of Social Science*, 6(4), 57-77. <http://toad.edam.com.tr/sites/default/files/pdf/matematik-motivasyon-olcegi-toad.pdf> adresinden 11 Haziran 2018 tarihinde indirilmiştir.
- Alisinanoğlu, F. (Ed.) (2012). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Ankara: Maya Akademi Yayınevi.
- Anderson, J. C. & Gerbing D.W. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. *Psychometrika*, 49, 155-173. [Online]: Retrived on 28 January 2017, at URL: <https://proxy.uludag.deep-knowledge.net/MuseSessionID=02100nhm6/MuseProtocol=https/MuseHost=link.springer.com/MusePath/content/pdf/10.1007%2FBF02294170.pdf>
- Arnold, C., Bartlett, K., Gowani, S. & Merali, R. (2007). *Is everybody ready? Readiness, transition and continuity: Lessons, reflections and moving forward*. [Online]: Retrived on 28 January 2017, at URL: http://www.akdn.org/sites/akdn/files/media/documents/various_pdf_documents/2007_akf_edu_-_ecd_-_is_everybody_ready_0.pdf

- Bağçeli Kahraman, P. (2012). *Aile katılımı boyutu zenginleştirilmiş okul öncesi eğitim programının 5-6 yaş çocukların ilkökula hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden> 15 Şubat 2017 tarihinde indirilmiştir.
- Bağçeli Kahraman, P. ve Başal, H. A. (2013). Okula hazırbulunuşluğu değerlendirme testinin uyarılma çalışması. *International Journal of Social Science Studies*, 6(1), 889-911. doi: http://dx.doi.org/10.9761/IJASSS_518
- Ballantyne, K. G., Sanderman, A. R. & McLaughlin, N. (2008). Dual language learners in the early years: Getting ready to succeed in school. *National Clearinghouse for English Language Acquisition & Language Instruction Educational Programs*. [Online]: Retrived on 28 January 2017, at URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED512635.pdf>
- Bentler, P. M. (1980). Multivariate analysis with latent variables: Causal modeling. *Annual Review of Psychology*, 31, 419-456.
- Bracey, G. W. (2005a). The ready school: Ensuring schools are prepared for the children and families who are counting on them. *School Administrator*, 62(11), 26. [Online]: Retrived on 13 December 2016, at URL: <http://www.aasa.org/SchoolAdministratorArticle.aspx?id=7578>
- Bracey, G. W. (2005b). Is Your School Ready?. *Principal*, 85(1), 40-45. [Online]: Retrived on 13 December 2016, at URL: <https://www.naesp.org/sites/default/files/resources/2/Principal/2005/S-Op40.pdf>
- Brandt, M. E. & Grace, D. (2005). Development, validation, and field testing of "readiness" instruments for the State of Hawai'i: Schools ready for children and children ready for school. *Educational Perspectives*, 38(1), 51-58.
- Britto, P. R. (2012). *School readiness and transitions*. New York: Education Section Programme Division, UNICEF. [Online]: Retrived on 12 December 2016, at URL: https://www.unicef.org/publications/files/CFS_School_Readiness_E_web.pdf
- Broström, S. (2002). Communication and continuity in the transition from kindergarten to school. In H. Fabian & A.-W. Dunlop (Eds.), *Transitions in the early years. Debating continuity and progression for children in early education* (pp. 52-63). London: Falmer.
- Boyer, E. L. (1995). *The basic school: A community for learning*. Princeton, NJ: Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.
- Buldu, M. ve Er, S. (2016). Okula hazırbulunuşluk ve okula başlama yaşı: Türk öğretmen ve ailelerin yeni eğitim politikası üzerine görüş ve deneyimleri. *Education and Science*, 41(187), 97-114. doi: 10.15390/EB.2016.6292
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canbulat, T. ve Kırıktaş, H. (2016). İlkokula Hazır Bulunuşluk Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması (The development scale of readiness primary school: Validity and Reliability Studies). *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-35.
- Cassidy, D. J., Mims, S., Rucker, L. & Boone, S. (2003). Emergent curriculum and kindergarten readiness. *Childhood Education*, 79(4), 194-199. doi:10.1080/00094056.2003.10521192
- Corral, S. & Calvete, E. (2000). Machiavellianism: dimensionality of the mach iv and its relation to self-monitoring in a spanish sample. *The Spanish Journal of Psychology*, 3(1), 3-13. [Online]: Retrived on 29 May 2018, at URL: http://kefad2.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt17Sayi1/JKEF_17_1_2016_95-110.pdf
- Correia, K. & Marques-Pinto, A. (2016) Adaptation in the transition to school: perspectives of parents, preschool and primary school teachers. *Educational Research*, 58(3), 247-264, doi: 10.1080/00131881.2016.1200255
- Costello, A. B. & Osborne, J. W. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment Research & Evaluation*, 10(7), 1-9. [Online]: Retrived on 10 April 2018, at URL: <https://www.pareonline.net/pdf/v10n7.pdf>
- Curtis, P. A. & Simons, K. A. (2008). Pathways to ready schools. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 25(3), 171-183. doi 10.1007/s10560-008-0119-z
- Demirtaş-Zorbaş, S. (2016). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumu: Bir model testi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden> 16 Şubat 2017 tarihinde indirilmiştir.
- Dockett, S. & Perry, B. (2002). Who's ready for what? Young children starting school. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 3(1), 67-89.
- Dockett, S. & Perry, B. (2009). Readiness for school: A relational construct. *Australasian Journal of Early Childhood*, 34(1), 20-26.

- Dowker, P. M., Schweinhart L. & Daniel-Echols, M. (2007). Ready or not, here we come: What it means to be a ready school. *National Association for the Education of Young Children*, 62(2), 68-70.
- Dunlop, A-W. & Fabian, H. (Eds.). (2007). Informing transitions in the early years: Research, policy & practice. Berkshire: Open University Press.
- Early, D. (2004). Services and programs that influence young children's school transitions. *Encyclopedia on Early Childhood Development*, 1-5. [Online]: Retrived on 10 April 2018, at URL: <http://www.child-encyclopedia.com/documents/EarlyANGxp.pdf>.
- Ebbeck, M., Saidon, S. B., nee Rajalachime, G. & Teo, L. Y. (2013). Children's Voices: Providing Continuity in Transition Experiences in Singapore. *Early Childhood Education Journal*, 41(4), 291-298. doi: 10.1007/s10643-012-0556-3
- Emig, C. (2000). *School readiness: Helping communities get children ready for school and schools ready for children*. [Online]: Retrived on 15 March 2017, at URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED444712.pdf>
- Erdoğan, T. (Ed.) (2013). *İlkokula (ilköğretime) hazırlık ve ilkokul (ilköğretim) programları*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Fabian, H. & Dunlop, A- W. (Eds.). (2002). *Transitions in the early years: Debating contiunity and progression for children in early education*. London: Routledge Falmer.
- Golan, S., Wechsler, M. E., Petersen, D., Mitchell, N., Park, C. J. & Snow, M. (2011). *Ready Schools Miami: A systems change effort to improve children's outcomes*. [Online]: Retrived on 17 May 2017, at URL: <https://www.sri.com/sites/default/files/publications/readyschoolsyear3report.pdf>
- Grace, D. J. & Brandt, M. E. (2006). Ready for success in kindergarten: A comparative analysis of teacher, parent, and administrator beliefs in Hawaii. *Journal of Early Childhood Research*, 4(3), 223-258.
- Grahamslaw, E. (2004). *A parents' guide to primary school: From pre-school to preparing for secondary school*. London: Virgin Books.
- Graue, E. (1993). *Ready for what? Constructing meanings of readiness for kindergarten*. Albany: State University of New York Press.
- Gullo, D. F. (Ed.). (2006). *K today: Teaching and learning in the kindergarten year*. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.
- Güriş, S. ve Astar, M. (2014). *Bilimsel araştırmalarda SPSS ile istatistik*. İstanbul: Der Yayınları.
- Harman, G. ve Çelikler, D. (2012). Eğitimde hazırbuluşluğun önemi üzerine bir derleme çalışması, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 147-156.
- Hatcher, L. (1994). *A step-by-step approach to using the SAS system for factor analysis and structural equation modeling*. Cary, NC: SAS Institute Inc.
- Hatfield, B. E., Burchinal, M. R., Pianta, R. C. & Sideris, J. (2016). Thresholds in the association between quality of teacher-child interactions and preschool children's school readiness skills. *Early Childhood Research Quarterly*, 36, 561-571.
- High, P. C. (2008). School readiness. *Pediatrics*, 121(4), 1008-1015. doi: 10.1542/peds.2008-0079
- Hu, L. & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55. [Online]: Retrived on 25 May 2018, at URL: <https://02102nhmi-y-https-www-tandfonline-com.proxy.uludag.deep-knowledge.net/doi/pdf/10.1080/10705519909540118?needAccess=true>
- Kagan, S. L. (1994). Readyng schools for young children: Polemics and prioritie. *Phi Delta Kappan*, 76(3), 226-233. [Online]: Retrived on 11 March 2018, at URL: <http://www.jstor.org/stable/20405300>
- Kagan, S. L. & Tarrant, K. (Eds.) (2010). *Transitions for young children: Creating connections across early childhood systems*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Karakuzu, E. ve Koçyiğit, S. (2016). Ebeveyn Destekli İlkokula Hazırlık Programı'nın (EDİHP) okul öncesi dönem çocuklarının ilkokula hazır bulunuşluğuna etkisi. *International Journal of Early Childhood Education Studies*, 1(1), 84-102.
- Kartal, H. & Güner, F. (2018). A review of articles that include the schools' readiness dimension. *European Journal of Educational Research*, 7(3), 431-443. doi: 10.12973/eu-jer.7.3.431
- Kennedy, E. K., Cameron, R. J. & Greene, J. (2012). Transitions in the early years: Educational and child psychologists working to reduce the impact of school culture shock. *Educational and Child Psychology*, 29(1), 19-31.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. Londra: Routledge.
- Kline, R. B. (2010). *Principles and practice of structural equation modeling* (Third Edition). New York: The Guilford Press.
- Kutluca Canbulat, A. N. ve Canbulat, M. (2012). Almanya'da okula alma uygulamaları ve Kiel Okula Alma Testinin Türkçeye uyarlanması. *Elementary Education Online*, 11(1), 1-17.

- <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/90595> adresinden 18 Kasım 2016 tarihinde indirilmiştir.
- Lewit, E. M. & Baker, L. S. (1995). School readiness. *The Future of Children*, 5(2), 128-139. [Online]: Retrived on 10 March 2017, at URL: <http://www.jstor.org/stable/1602361>
- LoCasale-Crouch, J., Mashburn, A. J., Downer, J. T. & Pianta, R. C. (2008). Pre-kindergarten teachers' use of transition practices and children's adjustment to kindergarten. *Early Childhood Research Quarterly*, 23, 124-139. doi:10.1016/j.ecresq.2007.06.001.
- Margetts, K. (1999). Transition to school: Looking forward. [Online]: Retrived on 20 May 2017, at URL: <https://extranet.education.unimelb.edu.au/LED/tec/pdf/margetts1.pdf>
- Marsh, H.W., Balla, J. R., & McDonald, R. P. (1988). Goodness-of-fit indexes in confirmatory factor analysis: The effect of sample size. *Psychological Bulletin*, 103, 391-410. [Online]: Retrived on 20 May 2018, at URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED267091.pdf>
- Marsh, H. W., Hau, K. T., Artelt, C., Baumert, J. & Peschar, J. L. (2006). OECD's brief self-report measure of educational psychology's most useful affective constructs: Cross-cultural, psychometric comparisons across 25 countries. *International Journal of Testing*, 6(4), 311-360.
- McCartney, K. & Phillips, D. (Eds.). (2006). *The handbook of early childhood development*. Oxford, UK: Blackwell.
- McTurk N., Nutton G., Lea T, Robinson G. & Carapetis J. (2008). The School readiness of Australian Indigenous Children: A review of the literature. Darwin: Menzies School Of Health. [Online]: Retrived on 25 September 2017, at URL: https://www.aracy.org.au/publications-resources/command/download_file/id/152/filename/The_school_readiness_of_Australian_Indigenous_children.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017). *Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22/08/2017 tarih ve "Araştırma, yarışma ve sosyal etkinlik izinleri"ne ilişkin genelgesi (2017/25)* http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_10/16171246_arastirma_yarisma_sosetkinlik_izinleri.pdf adresinden 25 Mart 2018 tarihinde indirilmiştir.
- Meisels, S. J. (1998). Assessing readiness. [Online]: Retrived on 25 September 2017, at URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED429272.pdf>
- Moyles, J. R. (Ed.). (2010). *The Excellence of play* (Third Edition). Berkshire, UK: Open University Press/McGraw-Hill.
- Murphey, D. A. & Burns, C. E. (2002). Development of a comprehensive community Assessment of School Readiness. *Early Childhood Research & Practice*, 4(2). [Online]: Retrived on 26 September 2017, at URL: <http://ecrp.illinois.edu/v4n2/Murphey.html>
- Nelson, R. F. (2005). The impact of ready environments on achievement in kindergarten. *Journal of Research in Childhood Education*, 19(3), 215-221. doi: 10.1080/02568540509595066
- Noel, A. M. (2010). Perceptions of school readiness in one Queensland primary school. *Australasian Journal of Early Childhood*, 35(2), 28-35.
- Oktay, A. (1980). Metropolitanreadiness testinin İstanbul'da farklı sosyo-ekonomik ve kültürel çevrelerdeki (5-6) yaş çocuklarına uygulanması, *Pedagoji Dergisi*, 1, 119-138.
- Oktay, A. (Ed.). (2013). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Oktay, A. ve Bilgin-Aydın, H. (2002). Marmara Gelişim Ölçeğinin Geliştirilmesi (3-6 yaş dönemi çocuklar için). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitimi sempozyumu bildiri kitabı* içinde (s. 64-69). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Özbek, Ö. Y. (2011). *60-72 aylık çocuklara uygulanan aile katılımlı ilköğretime hazırlık programının çocukların ilköğretime hazır bulunuşluk düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden> 15 Şubat 2017 tarihinde indirilmiştir.
- Pianta, R. (2002). School Readiness: A focus on children, families, communities, and schools. The Informed Educator Series. Educational Research Service, Arlington, VA. [Online]: Retrived on 25 September 2017, at URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED463882.pdf>
- Pianta, R. C., Cox, M. J., Taylor, L. & Early, D. (1999a). Kindergarten teachers' practices related to the transition to school: Results of a national survey. *The Elementary School Journal*, 100(1), 71-86. [Online]: Retrived on 25 September 2017, at URL: <https://www.jstor.org/stable/1002162>
- Pianta, R. C., Cox, M. J., Taylor, L. & Early, D. (1999b). Transition practices. *NCEDL Spotlights*, 1A. [Online]: Retrived on 25 September 2017, at URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED431554.pdf>
- Pianta, R. C. & Kraft-Sayre, M. (2003). *Successful kindergarten transition*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing.
- Pianta, R. & Walsh, D. (1996). *High-risk children in schools: Constructing sustaining relationships*. New York: Routledge.

- Polat Unutkan, Ö. (2003). *Marmara ilköğretime hazır oluş ölçeğinin geliştirilmesi ve standardizasyonu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul. Türkiye Belge Sağlama ve Ödünç Verme Sistemi (TÜBESS) ile 14 Ağustos 2017 tarihinde temin edilmiştir.
- Powell, P. J. (2010). The messiness of readiness. *Phi Delta Kappan*, 92(3), 26-28. [Online]: Retrived on 11 May 2017, at URL: <https://www.jstor.org/stable/25753673>
- Preacher, K. J. & MacCallum, R. C. (2002). Exploratory factor analysis in behavioral genetics research: Factor recovery with small sample sizes. *Behavior Genetics*, 32(2), 153-161.
- Rhode Island KIDS COUNT (2005). Getting ready: Findings from the national school readiness indicators initiative, A 17 State Partnership. [Online]: Retrived on 17 March 2017, at URL: <http://www.rikidscount.org/Portals/0/Uploads/Documents/Early%20Learning/Getting%20Ready/Getting%20Ready%20-%20Full%20Report.pdf>
- Sameroff, A. J. & Haith, M. M. (Eds.) (1996). *The five to seven year shift: The age of reason and responsibility*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Savaşır, S. ve Erol, N. (2004). *Ankara gelişimsel tarama envanteri el kitabı* (3. Baskı). Ankara: Türk Psikologlar Birliği.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Test of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research-Online*, 8(2), 23-74. [Online]: Retrived on 27 March 2017, at URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.509.4258&rep=rep1&type=pdf>
- Seven, S. (2011). Okula Uyum Öğretmen Değerlendirmesi Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 29-42. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/256219> adresinden 11 Mart 2017 tarihinde indirilmiştir.
- Shore, R. (1998). *Ready schools*. A Report of the Goal 1 Ready Schools Resource Group. National Education Goals Panel, Washington, DC. [Online]: Retrived on 10 February 2017, at URL: <http://govinfo.library.unt.edu/negp/reports/readysch.pdf>
- Snow, C.E., Burns, M. S. & Griffin, P. (Eds.). (1998). *Preventing reading difficulties in young children*. Washington, DC: National Academy Press.
- Suzuki, M. J. (2012). *Japanese children's transition between two worlds: Mapping how kindergarten and elementary-school teachers think about children and their activities*. Doctoral dissertation, The University of Wisconsin, Madison, USA. 15 March 2017 retrived from ProQuest.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş temel ilkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (5. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Temel, F., Ersoy Ö., Avcı, N. ve Turla, A. (2004). *Gazi erken çocukluk değerlendirme aracı*. Ankara: Rekmay.
- United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF) (2012). School readiness: A conceptual framework. [Online]: Retrived on 11 May 2017, at URL: [https://www.unicef.org/education/files/Chil2Child_ConceptualFramework_FINAL\(1\).pdf](https://www.unicef.org/education/files/Chil2Child_ConceptualFramework_FINAL(1).pdf)
- Unutkan, Ö. P. (2006). *Okul öncesinde ilköğretime hazırlık*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Weigel, D. J. & Martin, S. S. (2006). Identifying key early literacy and school readiness issues: Exploring a strategy for assessing community needs. *Early Childhood Research & Practice*, 8(2), n2. [Online]: Retrived on 13 May 2017, at URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1084961.pdf>
- Wesley, P. W. & Buysse, V. (2003). Making meaning of school readiness in schools and communities. *Early Childhood Research Quarterly*, 18(3), 351-375.
- Williams, B., Brown, T. & Onsmann, A. (2010). Exploratory factor analysis: A five-step guide for novices. *Australasian Journal of Paramedicine*, 8(3). [Online]: Retrived on 19 May 2018, at URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.475.8594&rep=rep1&type=pdf>
- Wynn, L. (2002). *School readiness: Starting your child off right*. Raleigh, NC: North Carolina Partnership for Children. [Online]: Retrived on 25 May 2017, at URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED472190.pdf>
- Yalman, D. ve Ramazan, O. (Eylül, 2014). *İlköğretime Geçiş Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. International Conference on Educational Research and Social Studies, İstanbul. [Birinci yazardan elektronik posta aracılığıyla edinilmiştir].
- Yemez, İ. (2016). Doğrulayıcı faktör analizi ile sosyal medya reklamlarına yönelik tutum ölçeğinin yapı geçerliliğinin incelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17 (2), 97-118. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/282718> adresinden 19 Haziran 2018 tarihinde indirilmiştir.